

## Lakatos Gyula

---

### Egyedül

*Ő pedig elméne a pusztába egynapi járó földre, és elmenvén leüle egy fenyőfa alá, és könyörgött, hogy hadd haljon meg, és monda: Elég! Most óh Uram, vedd el az én lelkemet; mert nem vagyok jobb az én atyáimnál! És lefeküvék és elaluvék a fenyőfa alatt. És ímé angyal illeté őt, és monda néki: Kelj fel, egyél. És mikor körülnézett, ímé fejénél vala egy szén között sült pogácsa és egy pohár víz. És evék és ivék, és ismét lefeküvék. És az Úr angyala eljött másodszor is és megilleté őt, és monda: Kelj fel, egyél; mert erőd felett való utad van. És ő felkelt, és evett és ivott; és méne annak az ételnek erejével negyven nap és negyven éjjel egész az Isten hegyéig, Hóreb-ig. És beméne ott egy barlangba, és ott hála. És ímé lön az Úrnak beszéde ő hozzá, és monda néki: Mit csinálsz itt Illés? Ő pedig monda: Nagy búsulásom van az Úrért, a Seregek Istenéért; mert elhagyták a te szövetségedet az Izrael fiai, a te oltáraidat lerontották, és a te prófétáidat fegyverrel megölték, és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek. (1Kir 19,4–10)*

Az igaz Isten oltártüzei elhamvadtak Izrael földjén. Hamis próféták támadtak, kik szobrot emeltek Baálnak, s a pogány Istenek előtt áldoztak. Elhagyták az igaz Isten oltárát, s széttépték lelkükben a szövetség pecsétjét, papjait megölték, csak egyedül Illés próféta maradt, s ő is menekül Jézabel haragja elől. Félrevezetett emberek gyűlöletének lángtengere veszi körül, s ő e lángtengerből menekül. Nappal erdők sűrűje, éjjel a sötétség védi. Ágak szaggatják ruháját, éles kövek sebzik lábát, s ő menekül. A keserűség feltör lelkéből, mint föld mélyéből a forrás: „Elég! most, óh Uram, vedd el az én lelkemet.” Kimerülten hunyja le szemét, angyal illeti meg és szól hozzá: „Kelj fel, egyél!”... Másodszor is: „Kelj fel, egyél; mert erőd feletti utad van”.

Negyven nap után ér a Hóreb hegyéig, ott bemegy egy barlangba. Mint üzött vad, ha menedéket talál, megnyugszik egy pillanatra, ahogy kifújja magából a gyors lélegzetet, feszült tagjai, melyek a vándorlásban elfáradtak, ernyedten nyúlnak el. De ahogy teste megpihen, lelke egyre izgatottabbá lesz, egy kérdés kínoz-

za: miért kell szenvednie? Még egyszer átgondolja élete útját, a történeteket, s végig ott látja, ott érzi Isten kezét. A szárazság idején, Kérit pataka mellett Isten a hollók által gondoskodik eledeléről. A sareptai asszony pogácsájáért az Úr megsaporítja a vékabeli lisztjét s korszóbeli olaját. Az Úr segítségével föltámasztja az özvegyasszony gyermekét. Az Úr tüze alászállt és meggyújtja az oltár tűzét. Látja, hogy az Úr oltalma védi, s mégis szenvednie kell s menekülni Jézabel haragja elől. És mi lesz, ha őt is elfogják és megölik? Mi lesz az Úr ügyével?

Arcát, homlokát tenyerébe temette, s amint így a barlang hideg kövén ült, lelke izzott, mint a tüzes kemence, s egy szelíd, halk hangot hallott: „*Mit csinálsz itt, Illés?*” Lelkéből egyszerre csapott fel a keserű panasz: „*Nagy búsulásom van az Úrért (...) csak én egyedül maradtam és engem is halálra keresnek.*”

Milyen megnyugtató mindig magunk mellett tudni valakit, akire számíthatunk: a családban a hitvestársat, a gyermekeket, akik szeretnek, akik segítenek, akikben megbízhatunk. Milyen megnyugtató magunk mellett tudni a csatában, a harctéren a bajtársat, hogyha kihull kezünkből a zászló, átveszi és továbbviszi, ha halálos sebet kapunk, lefogja bágyadt szempillánkat, kiveszi zubbonyunk zsebéből fényképünk, és hazaküldi azoknak, akik hiába várnak haza. Milyen megnyugtató magunk mellett tudni a nemes ügyért való harcban a támogatót, aki mellénk áll, és velünk együtt küzd a nemesért, az igazért, a jóért.

Milyen szomorú egyedül maradni, mint Illés próféta az Úrért való küzdelemben. Mint Jézus Kajafás udvarában, ahol Péter, minekelőtte a kakas szólott volna, háromszor tagadta meg őt. Mint Luther Márton a bírái előtt bátran: „*Ha kell, egy világ ellen egyedül*”. Mint Dávid Ferenc a dévai várbörtönben, amikor mögötte csikordult a zár a börtön ajtaján. Mint Mikes Kelemen a nagy fejedelem, Rákóczi halála után, ahogy a költő Lévai József írja: „*Egyedül hallgatom tenger mormolását,/ Tenger habja felett futószél zúgását,/ Egyedül, egyedül a bujdosók közül,/ Nagy Török országban*”. Mint nagy Lajos király, aki egyedül menekült nemzeti létünk nagy temetőjéről, Mohácsról, és fáradt lova nem tudta átugrani a Csele patakát, s hanyatt visszavágódik maga alá temetve a menekülő királyt. S ahogy a költő írja: „*Csele patak tele szederindával,/ oda van már Magyarország királya.*”

Vajon nekünk nincs-e nagy búsulásunk, ha egyedül maradunk sokszor?

Gyermeklárma veri fel a templomutca csendjét. Engem észre se vesznek a kerítésen belül a hangos nevetés és kacagás közben. Valamelyik megsértődik valamiért a másakra, ellene lázítja a többieket, s otthagyják egyedül. Ez csak áll nagy szomorúan, látszik, megbántódott. Odamegyek hozzá, megkérdezem: *Mit csinálsz itt?* Nagy szemei könnyel telnek meg, és bánatosan felel: *egyedül maradtam.*

Amikor az est alkonyt szítal a falura, öreg falusi ház előtt állok meg. Sok vihar szállott el fölötte, a vakolatot kikezdte az idő, a tető hiányzó cserepeivel foghíjas

szájként ásít bele a világba. Bekopogok az ajtón, az asztal mellett kétfelől öreg házaspár ül és beszélgetnek. Az öreg házzal együtt öregedtek meg. A vacsora jó illatúan párolog még, pedig vége a vacsorának, úgy látszik, a jó ízű falat is megízetlenült szájukban a hosszú évek alatt. A kanál s villa már a tányéron keresztül nyújtózva pihen. Beszélgetésük fonala megszakad, ahogy rájuk köszöntöm a jó estét. Hogy-létük felől érdeklődök, mire megered a panasz. Valamikor gyermekzsivajtól, munka zajától volt hangos az udvar, sok éhes száj veszekedett a nagyobb falatért, most némaság honol mindenhol. A gyermekek nagyra nőttek és szétszóródtak. *Magunkra maradtunk*, s záró akkordként egy csendes sóhaj száll a szóáradat után, amiben benne van: nagy búsulásunk van, egyedül maradtunk.

Öreg, egyedül való hívetem kerestem fel, a szobában hideg és ridegség fogadott. A gondos kéz hiánya ült mindenben. *Jó, hogy jött tiszteletes úr, legyen szíves, adjon egy pohár vizet, a láztól csaknem elégett és megered a panasz: a férjemet már rég eltemettem, azóta magamban élek. A gyermekek messzire vetődtek, ritkán jönnek haza meglátogatni, tüzelő is szűken van, nincs aki egy tányér levest, egy pohár italt adjon.* A sok panasznak egy a vége: *nagy búsulásom van, egyedül maradtam.*

De figyelted-e meg testvérem a felolvasott bibliai részt? Illés próféta nem csak önmagáért búsul, hogy egyedül maradt. Azt mondja: „*Nagy búsulásom van az Úrért*”, mert egyedül maradtam az érte való küzdelemben, és mi lesz, ha engem is elfognak és megölnek?

Vajon neked, egyéni nyomorúságod fölöttvaló búsulásodon kívül van-e búsulásod az Úrért, egy-egy nemes ügyért, mely veszélyben forog pártfogó nélkül? Van-e búsulásod, ha látod, hogy meglankadt a szeretet az emberek fiai között, ha a békesség várát a háborúság dúlja fel? Van-e búsulásod, ha embertársaidban elveszni látod a felelősség érzetét a munkával szemben, a reábízottak megőrzésében, ha az igazság fölé kerül a gazság? Ha van, jó jel. Ne félj, még nincs veszve minden. Ott vagy Te az Úrért való küzdelemben, s az Úr segíteni fog.

A történet szerint az Úr parancsot ad Illésnek, hogy menjen, és kenje fel Elizeust prófétává. Téged is küld az Úr embertársadhoz, hogy segítségül hívd, hogy ne légy egyedül, csak figyelj hívó szavára! Ha szórakozni mész, egy-egy filmet megnézni, sporteseményen részt venni, vidd magaddal családod, híved, barátod, jobb együtt szórakozni. Ha szól a harang, ne menj egyedül. Ha szólít a kötelesség, a felelősség, jobb sokan együtt lenni, a templomban is, a munkában is, a felelősségben is, az Úrért való küzdelemben is.

Emelkedj egyéni gondjaidért való búsulásod fölé, és szólj, mint Illés: „*Nagy búsulásom van az Úrért.*” És igyekezz tenni, hogy ne légy egyedül ebben a küzdelemben.

Ámen.